[2018] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 466

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਕਸ

ਬਨਾਮ

ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 000716)

ਮਈ 17, 2018

[ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, CJI, ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਜ਼ਮਾਨਤ:

ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ - IPC ਦੀ ਧਾਰਾਵਾਂ 376, 342, 493, 506 ਅਤੇ 354 (ਸੀ) ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ - CrPC ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ - ਰੱਦ ਕਰਨਾ - ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ - ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਹਾਲਾਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ - ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1973 – ਧਾਰਾ 439

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ IPC ਦੀ ਧਾਰਾਵਾਂ 376, 343, 493, 506 ਅਤੇ 354 (ਸੀ) ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 2G ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ CrPC ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਤਹਿਤ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 50,000 ਰੁਪਏ

ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚਲਕੇ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ : 1. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੁਲਾਈ 2015 ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ 2016 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਗਭਗ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਚਕਾਰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੰਪਰਕ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹੀ। ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਨਵਰੀ 2017 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 13] [475-E-F]

2. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ 2G ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 17 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਦੂਜੀ FIR ਜੋ 22 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਦ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। [ਪੈਰਾ 14] [476-B-C, D]

XXXXXX

3. ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਉਲਝਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15] [476-E]

4. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿੱਜੀ ਬਾਂਡ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿੱਜੀ ਬਾਂਡ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧਾ ਕੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 16] [476-F]

ਕੰਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ **(2012) 12 SCC 180: [2012] 10 SCR 847;** ਨੀਰੂ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ **(2016) 15 SCC 422: [2015] 10 SCR 802;** ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜਬੱਲਵ ਪ੍ਰਸਾਦ **(2017) 2 SCC 178: [2016] 9 SCR 652;** ਦੋਲਤਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ **(1995) 1 SCC 349: [1994] 6 Suppl. SCR 69;** ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਬਨਾਮ ਸੁਬਰਾਮਨੀ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ **(2011) 5 SCC 296: [2011] 5 SCR 824;** ਦਾਤਾਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ **2018 (2) SCALE 285** ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
[2012] 10 SCR 847	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 11

[2015] 10 SCR 802	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 11
[2016] 9 SCR 652	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 11
[1994] 6 Suppl. SCR 69	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 12
[2011] 5 SCR 824	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 12
2018 (2) SCALE 285	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 12

XXXXXX

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 716

2017 ਦੇ CRL P ਨੰਬਰ 10602 ਵਿੱਚ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 17.11.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਆਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕਰੁਣਾ ਨੰਦੀ, ਰੌਨਕ ਨਾਇਕ, ਅਵਿਨੇਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਪਰਨਾ ਭੱਟ, ਮਯੰਕ ਸਪਰਾ।

ਉਤਰਦਾਤਾਂਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਆਰ.ਐਨ. ਕਰੰਜਾਵਾਲਾ, ਸੰਦੀਪ ਕਪੂਰ, ਮਹੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ, ਦੇਵ ਮਾਲਿਆ ਬੈਨਰਜੀ, ਸ਼ਿਵੇਕ ਤ੍ਰੇਹਨ, ਵੀਰ ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, A.S. ਅਮਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਹਾਰਿਕਾ ਕਰੰਜਾਵਾਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਪੂਰਵਾ ਪਾਂਡੇ, ਅਭਿਮਾਂਸ਼ੂ ਧਿਆਨੀ, ਮਯੰਕ ਅਗਰਵਾਲ, ਅੰਕੁਰ ਸਹਿਗਲ, ਕਾਰਤਿਕ ਭਟਨਾਗਰ, ਅਵਿਰਲ ਕਪੂਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਾਰਾ ਖਾਲਿਦ, ਮੈਸਰਜ਼ ਕਰੰਜਾਵਾਲਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਐਸ. ਉਦੈ ਕੁਮਾਰ ਸਾਗਰ, ਮ੍ਰਿਤੁੰਜੈ ਸਿੰਘ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾਂ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਡਾਕਟਰ ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ. 1. ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ। (Leave Granted.)

2. ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 17 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

3. ਦੂਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ("ਦੋਸ਼ੀ") ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 10 ਜਨਵਰੀ 2017 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਜੂਨ 2014 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ 'ਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਫਿਲਮ ਐਕਟਿੰਗ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਭਤੀਜੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਦਸੰਬਰ 2014 ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਉਸ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋ ਗਈ, ਜੋ ਇਕ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੁਲਾਈ 2015 'ਚ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਘੁੰਮਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਚੱਕਰ ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਗਨ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਅੰਡਰਵਰਲਡ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਉਸ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿ ਉਹ ਰਾਤ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਨਾਲ ਸੈਕਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ। 12 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਇਕ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਰੁਕਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ 12 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦੇ ਝੂਠੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। 10 ਜਨਵਰੀ 2017 ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਹਯਾਤਨਗਰ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ।

XXXXXX

4. ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 6 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 376, 342, 493, 506 ਅਤੇ 354 (ਸੀ) ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

5. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਚੌਥੇ ਵਧੀਕ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ 30 ਜਨਵਰੀ 2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ

ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 2G ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਮਾਮਲੇ (2011 ਦਾ CC ਨੰਬਰ 1) ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 5 ਸਤੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 22 ਸਤੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ, ਅਦਾਲਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਹਯਾਤਨਗਰ ਥਾਣੇ ਵੱਲੋਂ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 376, 342, 493, 506 ਅਤੇ 354 (ਸੀ) ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ 33/2017 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 439 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

6. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 50,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਚਲਕੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੇਸ਼ ਨਾ ਛੱਡਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

XXXXXX

(i) ਦੋਸ਼ੀ ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਣਉਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(ii) ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ 2G ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ;

(iii) ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਸਮੱਗਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਸੈੱਲ ਫੋਨ ਨੂੰ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ;

(iv) 2G ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਗਿਆ ਸੀ।

(v) ਦੋਸ਼ੀ ਇਲਾਜ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ;

(vi) ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਜੁਲਾਈ 2015 ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ 2016 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਨ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਿਰਫ 10 ਜਨਵਰੀ 2017 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;

(vi) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ; ਅਤੇ

(vii) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਰੁਣਾ ਨੰਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

(i) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਬਦਬੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

(ii) ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜੋ ਇੱਕ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਸੀ;

(iii) ਜਨਵਰੀ 2016 (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜੁਲਾਈ 2015 ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ 2016 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ 2017 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਰਨ ਉਸਨੇ ਤਿੰਨ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ;

XXXXXX

(iv) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 22 ਨਵੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਆਟੋ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਕਾਰ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਦੀ ਕਾਰ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਾਹਨ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਪਸ

ਲੈਣ ਅਤੇ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(v) ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਂਚ ਅਜੇ ਵੀ ਅਧੂਰੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇੱਕ ਸੈੱਲ ਫੋਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੀ ਧੀ ਦਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਦਾ।

8. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ ਅਤੇ ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

(i) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 17 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 23 ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਰਚ 2018 ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੋਣ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਦੂਜੀ FIR 22 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲਣ ਦੇ ਚਾਰ ਦਿਨ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਪਰਵੇਨਿੰਗ ਈਵੈਂਟ ਦਾ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ;

(ii) ਬਕਾਇਦਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ 2G ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ (ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ);

(iii) ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਸਮੇਤ 58 ਦਿਨ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ;

(iv) ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਜੁਲਾਈ 2015 ਤੋਂ ਜਨਵਰੀ 2017 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੰਬਈ ਅਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਟਿਕਟਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਚਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਆਖਰੀ ਸੰਪਰਕ ਦੇ ਲਗਭਗ ਇਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੋਚ ਹੈ;

XXXXXX

(v) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਇਲਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਥਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(vi) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਛੱਡਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(vii) ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

10. ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੋ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ:

(i) ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 439 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ;

(ii) ਕੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

11. ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 439 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝ ਗਏ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਲਈ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ **ਕੰਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ**[1], **ਨੀਰੂ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ.**[2] **ਰਾਜ** ਅਤੇ **ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜਬੱਲਵ ਪ੍ਰਸਾਦ**[3] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। **ਕੰਵਰ ਸਿੰਘ** ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ:

---

[1] 2012 (12) SCC 180

[2] 2016 (15) SCC 422

[3] 2017 (2) SCC 178

XXXXXX

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਕਸ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਡਾਕਟਰ ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.] 473

"ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸਬੰਧੀ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ, ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਦਸ਼ਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਆਪਣਾ ਅਜੀਬ ਤੱਥਪੂਰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੀਰੂ ਯਾਦਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਉਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨ: (i) ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ

ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, (ii) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਦੇ ਖਦਸ਼ੇ ਲਈ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ, ਅਤੇ (iii) ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ।

ਰਾਜਬੱਲਵ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਚਾਰ ਹੈ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ:

"... ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਦਾਰ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਗਵਾਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਦਰ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਖਤ ਅਪਰਾਧੀ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ, ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

12. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋਲਤਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਹੁਤ ਠੋਸ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਹਾਲਾਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ (ਉਦਾਹਰਣ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ) ਹਨ: ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਆਇਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਕੈਨੀਕਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਸਕੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ **ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਬਨਾਮ ਸੁਬਰਾਮਨੀ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ**[5] ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ **ਦਾਤਾਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ:

“ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿਚ ਫਰਕ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਹੁਤ ਠੋਸ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਹਾਲਾਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਹਨ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣ ਸਮੱਗਰੀ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਇਕ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਮਕੈਨੀਕਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਸਕੇ।

---

[4] (1995) 1 SCC 349

[5] (2011) 5 SCC 296

[6] 2018 (2) ਸਕੇਲ 285

XXXXXX

13. ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਇਛੁੱਕ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕੁਝ ਲੰਬੀ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ - ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ - ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ 439 ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ) "ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਝੂਠੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ"। 6 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੁਲਾਈ 2015 ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ 2016 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਗਭਗ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਚਕਾਰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੰਪਰਕ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹੀ। ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਣ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਨਵਰੀ 2017 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਇਕ ਢੁਕਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ

ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਰਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ:

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਸਮੇਤ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਸਿਰਫ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੀ।

XXXXXX

ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

14. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ 2G ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 17 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਦੂਜੀ FIR ਜੋ 22 ਨਵੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਚਾਰ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ FIR ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਣਹੋਂਦ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਥੇ ਛੱਡਣ

ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।

15. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

16. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿੱਜੀ ਬਾਂਡ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਬਾਂਡ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧਾ ਕੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਪਾਲਣਾ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਕਾਇਆ IAs, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi